



4.11.2020

Ympäristöministeriö
Ympäristöneuvos Jukka-Pekka Flander

HE 146/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2021

Asunto- ja ympäristöjaostolle

Saimaannorppasaaristot Unescon maailman luonnonperintökohteeksi

Unescon yleissopimus maailman kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelemisesta eli maailmanperintösopimus tuli voimaan vuonna 1972. Suomi ratifioi sopimuksen vuonna 1987 (SopS 19/1987). Sopimuksen tarkoitus on turvata maapallon arvokkaimman luonto- ja kulttuuriperinnön säilyminen ylläpitämällä sekä täydentämällä maailmanperintöluetteloa (*World Heritage List*). Kohteen hyväksyminen maailmanperintöluetteloon edellyttää, että kohde on yleismaailmallisesti erityisen arvokas (*Outstanding Universal Value, OUV*). Maailmanperintöluettelossa on tällä hetkellä 1121 kohdetta, joista 213 edustaa luonnonperintöä. Suomen seitsemästä maailmanperintökohteesta kuusi edustaa kulttuuriperintöä ja yksi, Merenkurkun saaristo, luonnonperintöä.

Kansallinen maailmanperintöstrategia 2015-2025 hyväksyttiin valtioneuvoston periaatepäätöksellä vuonna 2015. Suomen kansallisen aieluettelon (*Tentative List*) päivitystyö on parhaillaan käynnissä strategian mukaisesti. Kansalliseen aieluetteloon sisällytetään ainoastaan kohteet, joiden arvioidaan täyttävän sopimuksen OUV -vaatimuksen ja joita on tarkoitus lähivuosina esittää Unescolle maailmanperintöluetteloon liitettäviksi. Kansallisen maailmanperintöstrategian mukaisesti aieluettelo laaditaan suppeaksi ja siihen sisällytetään vain kohteita, joita Suomi aikoo maailmanperintöluetteloon esittää seuraavan kymmenen vuoden aikana. Aieluettelo on toimitettava Unescon maailmanperintökeskukseen vähintään vuosi ennen kohdehakemuksen jättämistä Unescolle. Päätöksen maailmanperintöluetteloon liitettävistä kohteista tekee vuosittain kokoontuva maailmanperintökomitea, joka koostuu 21 sopimusvaltion edustajista.

Saimaan ”norppasaaristot” sarjanimeäminen (*Serial Nomination*) koostuu Saimaan Natura 2000 –alueista, jotka on perustettu erityisesti saimaannorpan (*Pusa hispida saimensis*) ja sen tärkeimpien lisääntymis- ja elinalueiden suojelemiseksi. Kohteen yleismaailmallinen erityisarvo (*OUV*) perustuu siihen, että kyseistä norpan alalajia esiintyy vain Saimaalla sekä siihen, että se eroaa muista lähisukulaisistaan niin fysiologisesti, ekologisesti kuin etologisesti. Kohteiden säilyttäminen, joka on keskeinen edellytys, perustuu pääosin Natura 2000 –verkoston suojelutoimien toteuttamiseen. Esitys koostuisi siten perustetuista kansallispuistoista ja luonnonsuojelualueista. Myös verkkokalastusrajoitukset tukevat esitystä. Kohteen eheyden parantamisen kannalta keskeiselle alueelle Savonlinnan kaupunki valmistelee hakemusta ympäristöministeriölle maankäyttö- ja rakennuslain 68 §:n mukaisen kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi.

Hankkeen aikataulu ja rahoitus

Metsähallituksen Luontopalvelut valmistelee aieluettelohakemusta luonnonperinnön osalta yhteistyössä ympäristöministeriön sekä paikallisten ja maakunnallisten toimijoiden kanssa. Tavoitteemme on, että päivitetty



aieluettelo toimitettaisiin Unescolle ennen 1.2.2021, jonka jälkeen aloitettaisiin välittömästi kohdehakemuksen valmistelu. Hakemusaineisto arvioidaan saatavan valmiiksi ja toimitettavaksi Unescoon 1.2.2023 mennessä. Kansainvälisen luonnonsuojeluliiton (IUCN) valitsevat asiantuntijat arvioivat – paikan päällä – kohteen kelpoisuuden maailmanperintöluetteloon ja tekevät suosituksensa Unescon maailmanperintökomitealle. Tavoitteemme on, että komitea saisi Saimaan ”norppasaaristojen” kohde-esityksen päätettäväkseen vuoden 2024 komitean kokouksessa.

Metsähallituksen vuotuiset kustannukset maailmanperintöalueen esiselvitysvaiheessa sekä varsinaisen hakemuksen valmisteluvaiheessa ovat noin 70 000 euroa, sisältäen kokoaikaisen asiantuntijan palkka- ja muut henkilökustannukset, Metsähallituksen konsernikulut, matkakulut sekä kokous- ja viestintäkulut.

Vuoden 2020 kulut ovat olleet noin 45 000 euroa. Ne katetaan momentilta 30.10.52 (Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät). Maailmanperintökohteen valmistelu kansallista aieluetteloa varten on lisäksi kuulunut Etelä-Savon maakuntaliiton rahoittamaan Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) Luonto-Saimaa -hankkeen toimenpiteisiin, minkä vuoksi tehtävään osoitettuja resursseja on voitu käyttää projektin omarahoituksena.

Rahoitustarve/aluetalous

Rahoitustarve vuodelle 2021 on 70 000 euroa, mikä esitetään rahoitettavaksi erillisellä päätöksellä momentilta 35.10.52. **Vuosien 2021-2023 rahoitustarpeen** on arvioitu olevan **noin 210 000 euroa**. **Vuoden 2024 tarvetta ei ole pystytty vielä arvioimaan.**

Maailmanperintöstatus on erittäin merkittävä ”matkailubrändi” – jopa kansallispuistoja merkittävämpi. Saimaan seudun kunnille – erityisesti Savonlinnalle – sen saaminen merkitsee **lisääntyviä aluetaloudellisia tuloja**, mutta myös yhteisen vastuun kantamista siitä, että maailmanperintökohteen arvot säilyvät kasvavista matkailumääristä huolimatta.